

Gy: Szapu Magda

A gy. helye és ideje:
SZIMÓ, Érsekújvári járás
/Zemné, okr. Nové Zámky/-
ČSSR 1983. aug. 22.

Andrásné

- AK: A/ Sztojka Terézia -Male, 1920. Guta, r.k.at.
B/ Sztojka János /fia/, 1943. r.k., Szimó
C/ Sztojka József /fia/, 1952., r.kat., Szimó
D/ Bihari József -Morcsi, 1930. r.kat. -kolompár
E/ Bihari Mergit -Morcsi felesége, 1921., r.k.,
Guta

Szimón a péro kb. 20 éve szűnt meg, kb. 100 fős volt. Azóta a faluban szerte-szét laknak, rossz házakat vettek meg olcsón, általában a falu peremrészein., ill. a Vág melletti térszéken. A szimei cigányok mind rokonok: Sztojka és Lakatosok. Morcsi /Bihari József, / Gimó - kolompárok, ők anyjuk nevét kapták.

Egymásközt házasodnak, főleg gutai cigányok közül hoznak asszonyt. Az itt élő cigányok magukat "Csókistyéknak", csókák, varjuk "- és "nemzetségéből" származtatják magukat és megnevezik a környező falvakban lakó cigányokat is. /lásd alább/.

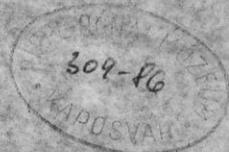
- Sztojka András, a vajda halála után mentem a feleségéhez anyagot gyűjteni, aki elmondta, hogy korábban "szerhájuk volt, sátoroztak, ponyvájuk volt. Lovakkal foglalkoztak. fix 27 unokája van. Ma is nevel borjut, bikákat -5 db van.

- Az AK: A/ elmondta, hogy 14 évesen ment férjhez, férje, András, a későbbi vajda, 16 éves volt, mikor saját lakodalmából a menyasszonyt otthagya őt, mind vendéget megszöktette.

- Sztojka András 1983. aug. 17-én halt meg, 4 napig volt fenn, pénteki nap temették, "nagyon szerencsétlen a péntek". Az előéjszaka a halott a háznál volt, "hazalopták", csak másnap került ki a halottas házba a temetőbe. Pazar temetése volt, drága kriptát készítettek számára /lásd fotók/, sajnos a gyűjtő csak a temetés után értesült az eseményről.

Az adatközlők az alábbiakat mondják el a halotról, a temetésről, önmagukról /lásd még hanganyag/:

/ A gyűjtő beszélt néhány falubeli magyar emberrel is a temetésről - ill. a faluban elterjedt "pletykák" a temetéssel kapcsolatban, lásd dtto alább/.

Gy. ideje, helye:

1983. aug. 22., Szimó

AK: A/ Sztojka Terézia, Sztojka
Andrásné, r.kat. 1920, Guta /Mala/

A telepen ő / a férje/ volt a vajda, a legöregebb vót, meg ún.

Gy: Ki választotta meg vajdának?

AK: a predseda /elnök/

Gy: Ő képviselte a cigányokat?

AK: Igen, egybe laktunk akkor ott a péróba /cigánytelepő.

Aztán mikor Jóska meghalt / apósa, ő volt a vajda/, 12 éve,
/vajda lett András!/ Igazságot csinált. Ha valami vót,
igy-meg ugy..kérdezték tőle, hogy hogy legyen, és ő meg-
megmondta nekik..

Gy: Az esküvőnél volt szerepe a vajdának?

AK: Igen, igen, ő adta össze őket. Mondta, hogy ne hagyják el-
egymást, ne váljanak el egymástól, örömbe éljenek mind a
ketten. Megfogta a két kezét / mindkettő kezét/ és üntött
rá bort: Ijenek sokáig, ne váljonak el soha! /cigányul is!!!!

Hálott

Gy: Pénzt tesznek a zsebébe?

AK: Hát, teszünk, aprót ism meg enagyot is. Hát mindengik csa-
lád tett neki 100 Kcs-t, 50 koronát, ilyeneket. Kezébe is
volt, a markába, ujjai közé, a szemére nem. A markába, meg
a kabát zsebébe nagypénzt. A piz- cigány szokás. Szerette a pizt,
mikor it. Legyen neki a másik világom. Hogy kivátlisa magát a
mennyországba, hogy ne meradjon lent a pokolba. Aprópiz erre
köllött. /Jerdán vizéről nem tud./. Bal kezében volt a pálinka,
egy üveg, és a bot, a vajdabor is. Jobb kezében meg a piz-
papirpiznek voltak neki téve. A boton öregpiz volt neki. A
másik öregtő kapta Komáromba. Egy öreg vajdától. Aprópiz a
kabát zsebibe, mellette 1 üveg pálinka, hogy legyen innivalója.
Pipáját a zsebibe tették, dohányt, öngyújtóját. Kalapot a feji-
hez, jobb oldalt. Ennivalót nem, mindjárt mennek rá a hangycák!!!

A koporsóba pénz dobta, inkább, földet nem, mert kiv volt
csampézve belülről. Pezsgóval leloesolták, azért, mert lakoda-
lomba volt divat, hogy üntötték a menyasszonyokat, üntötték
a fejére és azért a vejem csinálta. Két liter pezsgót. Ez szo-
kás, rébebben csinálták, de nem csak a vajdának.

Gy. ideje, helye:
1983. aug. 22, Szimón

Gy: A sírájára vittek-e valamit?

AK: Nem tudom. Inkább ha valaki gyűn, megkínálják. Idegent.

Virrasztás

Négy napig volt, amíg a halott a föld fölött van. 7 6000 ruzsa koronát adtunk csak az telér, meg aki gyűt, hozott. A hosszú asztalokat kiviteük /a ház elé a szabadba/, sokan voltak nagyon. Reggelég. Énekeltek is, amit 1-5 szeretett, de csak éjjélkor. Imádkoztak először, utána minden éjje nem ettek. Annyira nem tartottuk, mind a lagzit. Másodszor, meg az utolsó napban is vót: szalámit hoztak, csibéket vettek, főztek. És sokan vótak. Tűz égett kint, hogy mindig világosságban legyen a halott. Gyertya bent égett /nem tudja hágya hány db/. Beszélnek, ha kifáradnak, isznak. Éjjélkor bemennek a halottnál, és imádkoznak, és utána aztán mindenki 1-2 éneket ... ~~megkínálják~~ úgyhogy egy éjjere 2-szer bementek hozzá.

Mesétek ott kint. Így ment nekik át, királyokról... Komáromból vót itt egy ember, öreg, az MO-i származásu, az ~~az~~ mesét nekik. Azelőtt is meséltek az öregek. Érdekeseket mondtak, hogy mit jelent ez meg az...

TOR

Mikor hazajöttek, /a temetőből/, akkor mindenkinek adtak enni és, inni is. Bevitte őket a fiam a Hotelba. Leültette őket sorba és ott rakott eléjük enni, inni. A családtag nem ohet, csak a vendégek. Sonkát, szalámit vett nekik a fiam.

- A misét 3. napra megcsináltuk, a tiszteletére. Mink nem azért, hogy ne járjon vissza. Örülénk, ha gyűnne!

Az vót a kívánsága, hogy ne érje föld! Az rossz. Csak a kutyát dobják a földbe. Itt a mi körzetünkbe csak Szimón volt ilyen temetés.

A sír

Ki volt téglázva, mind egy fal, bevakolták, aztán csempével ki-csempézték. Alája szőnyeget, mind egy szoba.

~~Rúzs~~ pirosszalaggal engedték le a koporsót, TV-ben látta a fiam, hogy a Brezsnyevet így temették. Piros szalaggal van a koszoru is a kereszten. Régen nem gyászoltak feketésben, ami vót, abban gyászolták.

Gy. ideje, helye:
1983. aug. 22., Szimó

Gyász

Nem borotválkoztak két hétig. Nők nem fésülködtek. Gumival megkötötték a hajukat, fejete szalagot tettek bele, összekötötték vele. Nem fonták be. Nem mosakodtak, nem mostak, nem varrtak. Azelőtt is így volt. Meg a haját levágni. Le van vágva a hajam. Mikor meghalt, mindjárt lenyírtam. A leányom is. Szép haja volt neki, mondtam, "leányom, ne vágd le!" Szép haja volt neki, öreg, ha én, levágom, én már öreg vagyok. /Az adatközlő 63 éves kora ellenére nagyon fiatalos, szép arcú/.

MULASZ - halott, Sunto Dél - Isten - cig. kifejezések

Gy: Hova kerül a halott, hol váltja meg magát?

AK: A mennyországba, asszonyom, hogy a pokolba ne maradjon senki. A mennyország kapuján engedik át, azár van az aprópénz. Ott ki van? Valami Krisztus, vagy ki. /!!!!/

A halott 9 napra visszaját.

A pap mondta. ~~Mert~~, utat engedjünk neki. Megterítsük neki, emi-
valót beletenni. #?/

Hat hetire nem.

A gyász - két évig, a saját család. A testvérei, azok is.

Ravatal: A konyhába volt. A viráztók az udvaron voltak, csak éjfélkor jöttünk be imádkozni. Gyertyákat körös-körül rakták. Asztalra tették a halottat. Régebben: Szalmát dobtak le és arra dobták. Lepedőt arra. Feje alá vánkást, ami a koporsóba volt. Anyásom, mikor meghalt, már minik rendszeren temették. Vót, ekinék nem vót ruhája, piszkosan temették /rossz ruhában/.

A halottat - lemossák. A menyem mosta. A vizet a ganajra öntötte. Új ruhába öltöztették. A cipőjét nem szabad megkötni, hogy a tulvilágon tudjon járni, ne legyen megkötve a lábo! Kezét mellé a két oldalára, hogy tudjon menni.!!!

Ne dobjanak fédet /földet/ a gederbe, azt kár lett volna oda-
dobni, inkább filléreket, ha valaki akar. Amilyen élete volt
itt, ott is olyan sorsa lesz neki. Hogy amilyen szokás itt vót,
az legyen ott meg neki /lásd mellékletek-halotti/

A gy. ideje, helye:
1983. aug. 22., Szimó

Gy: Alattunk is van világ?

AK: Van ott is világ. Vannak ott is emberek. Ott vannak a halottak. Amikor eltemetik, rögtön megy oda a lelke. A teste marad a holtban.

A lelke- levegő formában száll el. Ha valaki alszik, akkor kimegy a lelke. Ott lelke elszáll a levegőbe.

A test, megy a sírba. Ott is van /lent/ se- nép, ott már egybe vannak. Ott a halál.

Menyországba a lelke kerül. Ha rossz, akkor a pokolba. A test a halottak közé. A csont marad csak, a hus megy /nem tudja ezt pontosan megmagyarázni./

Először ki kell váltani magát a többiek úgy veszik be!!!

Ujanc, úgy mondták. Csak a halálnál váltja ki magát!

Halál - csak kaszás az!

Nagy, magos és meg van neki itt kötve az ajka /fül van kötve az álla/. Kasza van nála.

Abból lesz, aki rossz halott volt. Akinek nagy bűne van, plána, azt nem veszi be a mennyország.

AK Gy: Kirekesztett lélek? - AK: nem tudja

Aki nem tudja magát megváltani, az lent marad a pokolban.

A halál megjelenik a haldoklónak. Rögtön mondta a férjem, hogy én meghalok: "Nem látod, hogy én már meg vagyok halva!" Ott évan a fejénél.

Kisértet : Az is halott, az az akasztós /akasztott emberből/

Magos, pipája van és füstöl neki. 12-kor jár.

A halottak is 12-kor.

/Az erdő anyja, víz anyja: nem ismeri, sem egyéb hiedkeelemalakról nem tud, nem beszél.- Gy. /

① Csoport /cigányok/ : Nyivestyi - há / havas/ , lovakkal eladták, ceserélték, ezek nem lovások.

: Lovári is van: Csallóközben

Csókistya - csóka, olyan származásuk a Madariak , azok rokonyok.

Guta is nyivestyi. A naszvadiak brüstya - /apjuk neve után???

Komáromban - Csókistya.

A temetésen rokon, idegen is - sok barátja volt. Reggel elmentek haza, mert kocsiikkal voltak, este jöttek. 150-en is voltak. 6000 korona volt a pálinka. 100 liter, meg mindenki hozott magával. Enni kétszer, utolsó és be előtte éjjel-szalámi, kenyér. A miénk nem ettek, nem lehetett, de nem is ment le. Nem is ittak azok. /rokonok/

/9 élő családja van, 27 unokája, 18 gyereket szült. Három kiskorú meghalt. A fija 16 évesen halt meg. 1 lány volt.

/keserves éneket énekelnek: "először arról szól, hogy mért haljak meg, mert nem érdemlem meg .

6

RONAL MUZEUM
309-86
KAPUSVÁRY

A gy. ideje, helye:
1983. aug. 26., Szimó

Fiai és Moresi a feleségével: lásd l.l. -AK: B, C, D, E

Virrasztás

B/ Este 9 órakor + összejöttek, reggel 6 óráig, még ki nem derült, ki nem világosodott. Ezalatt dumátok, hogy mi vót, beszígették, viccütök, tüzet raktunk-hajnalban, mert már g fáztunk / 3-4 óra felé/. Kint /udvaron, ill. a ház előtt - a tültés- Vágtültés mellett laknak szülei, az utolsó ház, saját, a falu szélén/volt hosszú asztal csinálva, voltunk vagy 150-en.

C/ Nemcsak hogy fáztunk, de ez szokás is volt. Ez avval ment. Olyan, mindha gyertya 9 igne.

Ejfélikor ígetünk gyertyát, imádkoztak -Üdvözlígyet. Meg ked-
venc nótáját. Pont éfékor elkezdtünk imádkozni. Ejfél után
- ami kedvenc dalai vótak neki/, akkor azt elkezdjük énekel-
ni. Akkor kezdük a cigány nótát, magyar nótát.
Aztán beszélgetünk, hogy éltek azelőtt, régi Bregek mit csi-
náltak.

Kínáltuk az embereket pálinkával.

Éfékor kávé van csinálva.

Reggel van nekik csinálva tisztelet az apám végett, mindha
ó ott volha, mindha megvendégelné /óket: a virnasztókat/.

7-8 órakor. Tesznek /ap apja számára is/ külön enni az
asztalhoz, a helye is fönt van tartva.

Mikor iszunk is, akkor is egyet kiöntenek - ott az ó pohara,
abból kiöntenek.

① Isznek: mondják cigányul /!!!!/ - "Nyugodjál békében"!

② Ennivalónál: Cigányul/!!!!/ - "Egyetek, ez a tiszteletadás (TOMANA)

az ó lelkének".
Aztán mondják a nótáit, a menyei, lányai - elmondunk éfé-
kor a halottnál a koporsó mellett, ha már imádkoztak - 1
nótát. Mer eső /első/ éjszaka otthon van. Másik éjszaka már
kint a halottasházban a temetőben.

Főzni nem főznek, ami van enni: vaj, szalámi,...ú

Melléklet

C/ Bal kezibe pálinka, görbebot /vajdabot/

Pénzt markeába - aprópénzt! Papirépénzt a asebibe is.

Azér, hogy fölszálljon az angyalok közé, ne a pokolka ke-
rüljön, hogy ki tudja magát váltani.

D/ Gazdag volt itt is, ott is gazdag legyen.

Kalapja ott van mellette. Cipót adnak a lábára, megkötik.

Allát nem kötik föl, szemére nem tesznek pénzt.

C/ Eltemetik, utána dobnak aprópénzt, hogy váltópénze legyen
a másvilágon, hogy he tudjon lépni a mennyországba.

B/ Cirja ki van csmpezve, szőnyeg alája. 3Piros szalaggal
lett leengedve

C/ Mer a kötél nem fért volna bele

B/ Hogy tudják meg, milyen vajda volt.

D/ A leggazdagabb vót Szimón

C/ A vajdát kötéllal mégse engedjük le!!!

AL-RUNAI MŰVEK
509-86
KÖNYVTÁR

Gy: Hol váltja meg magát?

C/ A lelke az fölszáll a mennyországba. Utolsót lehel, mind a füstöt, elszáll. A teste- mondta a pap is, őtet kiváltság. Ha böcsületes ember vót, akkor ő kiváltódik, főmegy a mennyországba.

A halottak - alattunk vannak.

Alattunk pokol van, fönt a mennyország. Lelke a mennyországba, teste a pokolba.

B/ Beszél ő valakivel, angyakkákkal?, megváltja náluk magát.

C/ Ott van ilyen döntő, mint a bíróság, az angyalok bírósága.

Azok döntenek, hogy mellik fogadja be.

A földön, mikor élő volt és rossz volt, akkor az ördögökhő áll át, és ha jó volt, akkor befogadják az angyalok közél.

A mennyország-kapuba kő, hogy kiváltsa magát.

D/ Azért tették azt a pénzt a kezibe, mert ott volt neki a fia/ nemrég halt meg 16 évesen/ meghalva. És annak a fiának is átadja vagy a rokonjánok.

Mert megy vele /fiával/ a kocsmába, egybe mennek, hogy igyanak. Találkoznak, : "Isztok sört? Vegyetek ennivalót!" -ezér adják.

Aprót is tesznek bele, dobnak is bele.

Valamikor a cigányokná nagy nehezen vót papirpénz. Kezibe tették, "igyál, vevvel, rokonsággóddal, fiaddal találkszol, igyatok avvval a pénzecsskével.

Gy: Alattunk halottak vannak?

C/ Alattunk ördögök vannak.

D/ Járnok a halottak ijje, éfékor, 12 óra, és akkor találkoznak a föld alatt, mennek egybe a rokonság. Egyikő, másikő, csak a rokonsághó. Keresik fő egymást a föld alatt.

Aki visszajár, a lelke lehet neki, a szelleme. /D/

FOR
B/ - A halott 9. napjára vissza fog jönni, akkor adunk neki rendesen vacsorát. Kitessezők az udvarra vagy a sporhéttra otthon, és regge már nincs. Visszajött szépen, nem haragszik. 8. napra mise van. Mind az egész család ott voltunk. Egy évre van neki emlékeztetés. Nem tartjuk be a bucsut, nem megyünk sehova.

Akkor is terítünk neki, azt a itált főzék édesanyám, amit szeretett / a halott/.

C/ Ki szokunk menni a temetőbe pálinkát /visznek ki/, - van egy pohár. Ennivalóból is viszünk a temetőbe. Szegény emberé vagy sirásót megetetjük, magitatjuk.

Sirjára gyümölcsöt tettünk le. Idegennek adjuk inkább az ennivalót.

Régen a sirjára is kivitték a kedvens ételét. Hust sütöttek. Mikor meghal - 1 hetire, kettőre, mikor ez van.

B/ Az öcsém a mai napig is éjjel beszél vele/a halottal/
Pl. aki mélyen alszik az beszél is vele. Ha valaki mélyen alszik, ~~hímege beléle a lélek~~. Ugy van, szabályosan, nála a görbebot. Beszél vele.

A gy. helye és ideje:
Szimó, 1983. aug.26.

B/ A hus megröhad róla.

A halott lelke jár vissza, emberi alakban, de csak az illető, aki látja, azt gonduja, vagy aki beszél vele, vagy aki hirtelen főkél-alesuszik.

Kisértetek

Azok se akasztott emberből, vagy akit leszurtak. Bosszút akar állni. El akarja rontani a haragosát. Azok 12-1 órági járnak. Csak akkor van ereje. /B/

A halott az ⁵⁰⁻⁶⁰ijje 3,4-kor is, ha alszik az ember, mellette van. /B/

B/ Ott van egy víz, nagy víz, olyan mind egy tenger, és azon át kell neki mosódni, át kell vergődni rajta. Aztán lemosódik róla a bűnei, aztán úgy megy a mennyországba. Mer az embernek azért csak bűnei vannak lent a földön. Ezért ott a Jordán vizibe lemosódik, tiszta lélekkel fog menni a mennyországba.

-B/ /az adatközlő leirt cigányul magának egy szöveget, amit magnóra olvas - a temetésről, és elmondja magyarul is:
"200 -an vótunk, és főkirtük az embereket, az egiszeket, se hogy apámnok a temetisire semmiféle bajt, akinek vót követelése, vagy hargessai, régi haragok, mer vótunk 200-án am, mondom, 200 személy közül mindig akad valaki.

C/ Es ilyenkor a haragosai is jöhetnek, ilyenkor nem szabad haragudni.

B/ Az ki van jelentve, ezér jelentettem ki nekik, senkinek, akinek vótak követelése, vagy elántézése egymás közt /félreértések/, ne próbálják előhozni apám temetésinn meg a virrasztáson, ezek a dumák hangzottak el.

C/ Szépen akartuk elbucsuztatni a másvilágra.

B/ Pálinka előttetek van, kávé, szóda - hisz óvatosan, mindenki igyon, ne köszöncsön. Koccintanyi nem szabad. Meg azt, hogy Isten éltesse.

C/ Istennel koccintani, nem szabad, hogy az Istennel köszöntse.

B/ Cigányul ez van benne. Aki akar innya, emeje a poharat és igyon.

C/ Ez volt a kívánsága, hogy seokan legyünk és szépen bucsuztassuk.

B/ Mind egy lagzi. És ineküjenek is utána, mer az ineket szerette /a menyeyei is közbeszólnak/

C/ Jártok az üzleteket, árusokat, akik ugye így cseréltek vele-állatokat, az ott vót a virrasztásonn.

B/ Azt kirtem föl az embereket, hogy ne csináljonak semmi bajt,

C/ Mentek a kocsmába, ittak, lovakat cseréltek először, süttettek pecsenyét, ettek,...

C/ Az egyik idős ember, aki ott volt, az a Ferkó nevezetű, az elkezdett beszéni a mult republikáru, hogy éltek a régi cigányok..milyen szisztémbe, hogy a lovakkal jártok ilyen vásárookra, kupeckedtek, eladták a lovakat, akkor jöttek hazamenőleg a kocsmába megálltok, kértek egy tepszi pecsenyét, ettek, ittak, hazafelé megrakták a kocsit herével, kukuricával, az asszonyok elmentek lépnyi, beljebb mentek az erdőbe, megfőzték, jóllaktak, vándoroltak.

1 NEMELLIK *Handwritten notes:*
Handwritten notes: "NEMELLIK" and other illegible scribbles.

A gy. helye és ideje:
Szimó, 1983. aug.26.

C/ Ma már ilyen világ nincs, ma már jobb világ van, vannak orvosok, tanárok, a cigányok közül, sőt még autó is van a cigányoknak.

Nem lovaskocsiva járnok máma, hanem 1600-ossal /kocsi/. De akkor nehéz volt az élet. Kocsi volt, melegek voltak, apám letörött 2-3 ágot, főtette a kocsira, /árnyékot adott/...

B/ Eccer az egyik faluba vótunk 2-3 napot, másszor a másikba. Télen a sátorba tüzet raktak, ott aludtak.

C/ Vót úgy, hogy kiégett a dunyha és a lepedő.

D/ Bedugták a lábukat a dunyha alá.

C/ Apám mindig azt tette a tűzhő, amellik a legjobban fázott.

B/ Az a lány ment hamarabb férjehez, aki jól tudott lopni.

C/ Mánois, csak nem lopnak, hanem se seftúnek. És aki ügyes, ..-órával, valutával,...

D/ a Férfiak kereskedtek - lovakkal cseréltek, vettek,...

B/ Az öregek szava nagyobb volt, mind most. Pl. ha verekedés volt, a hargg főn át már hosszabb ideje, és ki akartak békülni, egyik fél is adott 1000 koronát, másik is. Akkor hozattak rá idősebb embereket és törvényt hoztak.

Igdegen öregeket. Elmondta egyik is a panaszát, másik is, az öregek meg döntöttek - mind a mai formában a bíróság. És az öregek döntöttek. Ahogy az öregek döntöttek, hogy hogyan legyen, annak úgy kellett lenni.

Az öregek előtt nem mehetett át a menyecske, ha nem fót a fejinn fejkendő. Keresztbe nem mehetett el elejbe, mer vót nála ustor, végigvágott rajta. Vagy a fogat előtt. Az időseknek ha nem adott tiszteletet.

© Cigányul /!!!/ - "Taveb bach táko, Fero vagy Pista, v. János"-köszöntényi, hogy "jó reggelt... A fiatal-asszony köszönt a férfinak.

Házasság

A szülők egymáshoz adták a gyerekeket, de a megkéréssel, a ~~főnök~~ főfénytől meg az öregektől kérték meg a lagzi folyamán. /B/

Lakodalom: A szülők, az apa döntött a fiataloktól.

Akkor megkéretik, beleegyeznek, hogy mikor lesz a lagzi, dobnak így időt, hogy mikor lesz a határozat, egy fél év múlva, vagy jövőre, Befoglalják, eljegyzést csinálnak, hogy a lány nem leht másé, csak öve. A követellésné más, 5000 koronát, amennyit elfogyasztott, vissza köll fizetnyi.

Esküvő- mondjuk - szombaton.

D/ Régen hétfőn, vagy kedden, v. Iszerdán, hátköznapon.

Azok ráérték. Régen kint a fa alatt az erdőben csináltak..Hoztak bort, ittak.

Ma - a vajda - összeönti iket egy pezsgővel, vagy borral-piros borral/

A gy. helye és ideje:
Szimó, 1983. aug.26.

Lakodalom:

D/ A fejüket összeteszik, hajnalban, mikor vége van a lakodalomnak, akkor összeöntik.

E/ Soha ne el ne lváljon tőle, legyen egy tartós, mind az embernek a kenyere. Vagy a kapszágás. /Cigányul is mondja!!!/

A fiatalok végig ott vannak /a lakodalemban/.

Délben, mikor kikérik a menyasszonyt, akkor muszály megkérni a menyasszonyt, ehhez tálalás előtt. A vőfények.

C/ Két férfi a vőfény, a lány részéről a rokonya, a másik részről meg a gyerekek a rokonyából volt. Aztán át köllött adni a házigazdának, hogy mit vásároltak legaira. Es akkor a két vőfény abból gazdálkodott, abból tartotta föl a vendégeket

B/ A lányko olyankor bent van a szobábo. Addig nem mehet ki a menyasszony, a lakásból, amig náncs kikérve. Nem mehet ki addig a népek közé.

Megy a bandával a vőfény be az udvarra. Megzörgeti az ajtót, görgebot nála, a másik vőfélynél meg szalagos bot a kezibe.

Gyűsnek kérnyi. Megzörgetik az ajtót, így meg úgy, zene szól, és akkor mondja neki: "Zene, állj!" Es akkor megkéri:

① "Engedjétek be /cigányulis!!!/ akarok veletek beszéni.

Cigányul :! - = " :: bányom volt és elveszett egy és a nyoma se erre vezet, meg akarnám nézni, hogy nincs-e köztetek, engedjétek be!

Akkor a cigányok azt mondják: itt semmiféle bányom nincs, nem járt erre semmiféle bányom, menj vissza!

Nem adják ki, csak harmadszorra.

Másodszor mondja: Már annyit járok a bányom után, hogy a cipóm is, meg a görgebotom is elkopott. Engedjétek be mert a bányaimnak itt elveszett anyoma és fülbevalói voltak a fülbe és a finykipit is be tudom mutatni nektek. Es akkor eléveszi egy rossz finykipet, ami nem az, a lányko és főmutassa nekik.

Ezek visszakiáltonak: Nem ez, nem ez, visszamennyi! Nincs itt! Bessukják az ajtót.

Harmadszor megin gyűn zenével: Állj! ..

En annyit járkálok már, nem bírom tovább ezt a járkálást. Ioo %-ban tudom, hogy köztetek lekik a bányom, és be tudom mutatni a fényképét, és adok 500 koronát. Avva már csak kiváltom!

A jelét - az a fényképe, az 500korona.

"Be tudom mutatni a jelit is, hogy itt a finykipje, eredeti finykipje. Es az Istennek a virivel /vérevel/ járok el a bányom után.

Akkor előveszik a piros bort, odaadják megköstolni, ezek-e. akik benn vannak, és a kettő mindha hanyattdüt vónal:

"Ez az, az Isten virive, jár a bányom után. Megnézi a pénzt: "Ez az, itt van" Es akkor kiadják a menyasszonyt 3-szorra.

A lány 2 vőfényének adják a pénzt. Elfogadják a bort, és a kettő vőfény mindha meghalna ebből a borból: "Igen, ez az," Atveszik a jelit. Akkor kiviszik a vőfények az udvarra, és akkor: "Huzd rá!"

A gy. helye és ideje:
Szimó, 1983. aug. 26.

B/ %

Férhó ment a Fiacsnak a lányo... táncolnak. Akkor kint átadják a párhájó, a vőlegényhó. Tán- col a vőlegény is vele, lútána asztalho ültetik. Már a vő- legényhó tartozik a menyasszony. Asztalhoz ülnek. Menyasszony a közepin. Van neki téve egy ko- kas meg egy torta - cigaretta a kokas szájábo: R ndesen fő van mostan táluva. D/ Régen nem így volt. B/ leves, pörkútt, székelykáposzta-nem rántsuk be, fűzött tyukok, kirántott hus, fasirtok. Az asztalon ital.

Megin a tálaláskor a vőfény megy előre és akkor mondja: Cigányul is!!! - "Engedjétek meg a föltárolást az ebédre. Mondják: "Igen, lehet". Akkor bejön a leves: 1. tányár- nál a levest elejti. Utána mennek a szakácsnók, és be- viszik a levest, mindent, behordanak: "Ugy álljon a kakas taraja, mind a vőlegény farka hajnalban". Avval haissa meg $\frac{1}{2}$ a levessel/ az ebédet. A káposztát is be- köszöntik.

Mikor viszik haza másnap reggel a menyasszonyt, mikor leöntik a vőfények a menyasszonyt, akkor reggel e 6-7 óra felé viszik haza, zeneszóval, - átkötik az utat is. Akkor odamegy a gazda, a vőlegénye ~~xxx~~ beszill. Adjon neki 5 l bort, mivel beengedik a póróba, 2 l pálinkát, meg mit tudom én - tortát, vagy tyúkot. Ezt jóvá köll tenni neki.

Régen a vajda öntötte össze /a fiatalokat/.

D/ Régen úgy volt, hogy megfogtak egy kanna bort, nem vót üveg, ráöntötteék a fejire, ~~le xx~~ a vajdának, az öregeknek vót szabad ráöntenyi. Utána: "Legyetek szerencsések, el ne váljotok, fiatal párok".-mondta.

Régen nem kérték ki. Megfogták itet és vitték. Vettek egypár $\frac{1}{2}$ liter bort az öregek, ~~xxx~~ összeültek és akkor ittak. Akkor fiatalnak nem vót szabad oda mennenyi. A fiatalok külön vótak. A nők is külön vótak, oda se vót szabad mennyi. C/ Nem vót akkor bücsületjük az asszonyoknak! Mámó már modernebbek.

D/ Vizeskannábo vót a bor, úgy meritettek pohárral benne.

C/ Egyáltalán nem meheték az asszonyok az emberek közé. Még most se. Lagziná se. Az asszonyok külön esznek nálunk. Mámó is - külön asztalná - mer az bün.

D/ Valamikor úgy fére ment a férjétől, hogy igazán. Nem volt szék, asztal. Félreült a sarokba, ott evett, ami vót neki.

D/ Husvitkor - összehiták a rokonságot, kitálutak. Ugy: pokrócot kiteritettek a földre az erdőben és össze- hiták a rokonságot. Aki ügyes vót, megfőzött hamarabb akkor kóstlótuk, milyen. Csak a férfiak ehettek.

B/ "Gyere, egfé, az asszony már megfőzött. A tied még főz, mindig, gyere, egfé!

C/ Vitatták ki, hogy melyik asszony a jobb, ki tud ügyeseb- ben főznyi.

D/ Régen - a gyerek az apja nevin v nem volt egyáltalán. Anyja nevin. Össze vótak áevo, a gyerek az anyja után. A két ~~is~~ rokonság együtt-tartott. A férfi ment az asszony családjával. Ha baj vót, akkor ellenkezőleg.

Kelengye: B/ A lánynok - mikor összementek, akkor szokott az anyja adni egy dunyhát vagy két vánkost. Amit tudott. Ha szétmentek - elvitte a dunyhát vissza, meg a vánkust. Lenyírták kopaszta - az volt a büntetése nekje. Annak már ~~böcsülete~~ nem vót. A pinzt vissza köllött vizetnyi az apjánok. Ezt intézték az öregék! Ha nem tudott pinzt annyi, akkor volt love, vagy irtike, vártok egy kicsit.

C/ Vagy ha valeki akad a lányro, akkor amit attól kap, visszaadja. A gyerekek az anyjuknál maradtak inkább.

Nagykorúság: D/ 13 évesen firhó mehetett, megházasodott.

Idősök közé - 30 éven föllü /mehetett/, hiába volt nős. Bizonyittanyi köllött neki, okosan tudott dumányi, jó tanácsai voltak. A magatartása is /jó volt/.

C/Mikor követelések voltak, a döntések közé a fiatalok nem mehettek be. Hiába lvót gyereke, nem vót irvinyes a szavai. Se az asszony nem beszíhetett, se a gyerek. Nem szólhatott bele az öregek dumájába, mikor a döntist csináták.

B/ Döntő-bizottság

Összehívták a bizottságot, innenis az a két-három ember, onenan is 2-3 embert. Pl. nálunk is vótak ilyen dumák. Apám szokta eldöntenyi- ilyen vezekelist.

C/ Söt, - Lót, Ujvár, Szimó, Komárom, Guta, Naszvad, Gyalla-öregeket összehívták, mikor törvényé köllött hozni.

B/ Öregeket - oda, ahol baj vót. Mentek a páká póróba, leülték, kitették az asztalt az udvarra és döntöttek.

C/ Az öregeket meg köllött esküdtetnyi, nehogy hamisan beszíjenek. Hogy a szin igazet mondják.

Öregasszony beskette, nálunk a Maris. /a helybéli öregasszony/.

Fekete kendőt leterítették a földre, arra egy szentképek, 2 ujját /jobbokán Isten szívéhez, és ő meg átkozta iket:

"A husod föhadjön le, ne írjél haza szerencsésen, haljál meg, meg azán ilyen-olyan fájdalom...ha hamisan fogu törvényt hozni".

Az öreg mondta utána - ő tette oda a kezit. Az öregasszony csak a besöveget mondta: "A családodba ne legyen boldogság, nyivek potyogjanak belled, a szemed föllyon ki..."
Cigányul is!!!

Csusszá-másszá, hogyha megszeged a szavadat.

C/ Akkor azt mondja az ember: "Ugy legyen, hogyha megszegem."

B/ Akkor a másik szintén. Akkor megy a дума, kihallgatták

Szimó, 1983. aug. 26.

13.
509-86
BOSZAR

% - azt is, akinek vót a követellise, a másikat szintén. Akkor a legidősebbek itilkeztek. Az öregasszony: Fekete ruhában, földig érő hosszú szoknya, mind a pap, úgy nézett ki, az ijesztő volt. A kendőt le köllött venni a fejéről és avval úgy sűpört a földön /közben mondta a szöveget/.
C/ És akkor kinyilik a mennyország kapuja és oda bemegy a szavai. És hallgassa az Isten.
B/ Akkor jött a második, 3., 4.... mindegyiknek meg köllött esküdni, és jöhetett a pör szava, hogy miről is volt szó tulajdonképpen, Az öregek férementek, tanácskoztak, megbeszéltek a döntést, visszajöttek.: Ez a döntés, annak így kell lenni és ehhez kell tartozkodni /tartania magát / mindenkinek. Be is tartották. Nem csak négyen, többen is lehettek. Ez a négy személy, idegenek voltak, egyikő se nem vót szabad nekik huzni. Falubeli nem volt.

Olyan ik kisebb dolgot eldöntött a fater is k/vajda/, mosetis. Ez még most is megv. Ha nem akarják, hogy töböt pörüjenek, vagy haragudjanak, akkor összehivnak ilyen cigány bizottságot, és az eldönti a bikesságra. És akkor nem köll bíróságra járni. Ha eldölt, utána a ittak, kezet fogtak, kinek baja volt, megcsókolták egymást és mondta, hogy ekkor és ekkor meg lesz adva a pénz.

Születés

D/ Mikor megszületik a gyerek az asszonynak, akkor hideg vízbe teszik, pokrócba bészvarják, itet, úgy teszik az ágyba itet. Ezt azir, hogy erős és egiszsiges legyen.

Születés után a nő nem főzhet, /1 hónap-?/, mosogatnyi nem vót neki szabad, emberek közé nem is gyűhetett, míg a templomba be nem megy mert azelőtt otthon szültek. Akkor hoz /a templomból/ egy üvegbe vizet, szentelt vizet, és akkor a cigányok így ülnek-e, akkor mikor keresztüllő van már és akkor megszenteli mindegyiket: Cigányul!!!-"Legyen szerencsére a víz". Meg aztán a ház 4 sarkát.

Vagy ha uj lakást vesznek, akkor minden sarokba le köll végnyi egy csibát és a virit kiengedik.

Ujévre - cukorborsót főznek, ilyen babfőzeléket, sok pénzük legyen.

Menstruáció

D/ ha a nőnek tisztullása vap, akkor még a fazékhó sem szabad neki nyulni. Mósni se e szabad. Férfiak közé se mehet.

A nő nem ühet úgy, hogy széttegye a lábát, az alsónaijét se teritheti ki, a férfiak nem láthossák.

A gy. helye és ideje:
Szimó, 1983. aug. 26.

19-
KAP...
509-86

Milyen csoportokhoz tartozónak vallják magukat?

B/D/ Mi vagyunk Csókisttyák - k csókák, varjuk - ez egy faj.
vannak Jehovisttyák - Ha Udvard felé,
Csókisttyák: Pozsony, Guta, Komárom, Szimó, Gyalla,..
Nyivestyi - hó fiai - Lót felé
Udvard - elmaradott népség. Jehovisttyi, -Nyivestyi - ? -leg-
elmaradottabbak. - Ezt az ösegek mondták.
Szimóiek a legfejlettebbek.

B/ A fiatal generációból az első helyen ezek közül a Szimó.
Een benne vagyok MNV-n /Közsségi Tanács/ a bizottságba,
cigány képviselő vagyok, Komisszióba járok. A járásban el-
nyertük szimeci cigányok az első helyet. * Nincs lopás,
mind munkábe vannak -15 évtől a férfiak, kevés a bessu-
kott személy. Verseny vót köztünk, és mi nyertük meg.
Pl. volt ez a választás, még arra is a szimeci cigányok
összeszedtünk 300 koronát és betettük -C/ A Béketanács
Prágában.

Vándorlás

D/ Küldöncel értesítik egymást. Befogta a lovat a kocsiba,
elment hajnalba és este és este gyűtt vissza, hogy mi van.
Az a személy ment, aki akart közvetíteni. Az hívta össze
a környikrű.

Utijelek

D/ Volt olyan, hogy ha az erdőből kimentek és akkor ott volt
egy tűz és a kocsi ment azonn a tűzön keresztül, vitte azt a
hamut és azonn az utonn mentek utánuk.

C/E/ Piros rongyot tettek az uton.

Meg a cigány lova nem vót soha megpatkolva.

Mikor már találkoztak a rongy után, akkor lestoroztak, csi-
nálták a nagy tűz, szedték a szálmát a sátorba, lefektették
a gyerekeket, anyjuk főzte, a pogácsát csinálta a tűzbe.
Magsút, sűtötték hust, ették a gyerekek. Mikor megettük,
akkor mentünk tovább.

E/ Szedték a krumplit, a kukoricát, sűtötték a tűzre.
Vótak cigányok: Briestyi, Nyivestyi, Csókisttyák - C/ Ilyen
nemzetségből.

B/ Azelőtt nem vótak olyan sokan a cigányok, most sokan
vagyunk, azelőtt Szimón vót csak két család. Akkor Gután
megin kettő, amonnan megin kettő, ugyhogy össze tudtak
találkozni.

D/ Vótak testvirek, egybe mentek, letelepedtek, megszap-
rodtak.

C/ Többnyire 2-3 család ment együtt. Ők számítottak, hogy-
ha valaki megtámadja, hát legyen erő is ott.

B/ Ha összzetalálkoztak, kinézték, ki milyen /fiatalok/,
meg hogy melyik lopott jobban, azt veszi el.

A gy. helye és ideje:
Szimó, 1983. aug. 26.

C/ Meg vót adva, hogy melyik nap, ebben a faluban találkozunk.
pl. Egy-két hét múlva szerdai napo gyere Szimóra, ott fogjuk
megtartani a szertartást. Megegyeztek, írható edta.

D/ Megbeszéltek - az erdőben találkoztak - itt és itt, ekkor
és ekkor találkozunk. Azok is skivel találkoztak /továbbadták/.
Egy cigány család addig táborozott egy fáluba, amíg-mi vala-
mi balhé volt. Akkor folszedte a sátorfáját, elment tovább.
Esha volt ott több cigány családok, akkor elmentek onnan.
Egyik a másikat értesítette előre, nehogy baja legyen.

D/ A vajda - rendet teremtett, igaz lopásnál, vásáron.
Szót fogadtak neki.

Büntetések

B/ pl. letiltották, hogy többet ő nem mehet vásárba.

Verekedés: Ha nem tudtak kivékünyi, pinzben vagy lóban
fizesse meg - egypár ezer koronáro megbüntették. /D

B/ Pénzbe köllött a fájdalomdíjat megfizetni.

Cigánykenyér D/ - Egy serpenyőbe, vagy fazikba csináltak-
Bokolo - nak hívták, pogácsának.

C/ - Varkarce

D/ Beletették a hamuba, rátették a hamut és megsütötték.
Olyan volt, mind egy kenyér.

C/ Olyan mind mámo a lángos, vagy a lepény. Lapos,
de nem zsirba.

Erdő px apja, anyja - viz anyja - nem ismerik, manók, törpék,
óriások - nem.

C/ A szél szelleme - ezt hallottam.

Ünnepek:

D/ Karácsony, Husvét, bucsu, keresztelő, lagzi, temetisek.

Gyász: C/ Nagy haj - meghagyta, a szakállát nem vágta le,
nem mosakodott. Nem ettek, ameddig bírták.

Nok: levágták a hajukat, szalagot bele-pirosat, aztán feke-
tét.

Karácsony: Apám ugy mondta, hogy nem volt régen karácsony-
fa, akkor igaz ilyen nádokat kifurták és abból csináltak kará-
csonyfát. Kötöztek fő szines papirokat és az vót a kará-
csonyfa. Darab kenyeret tettek bele /papirba/, egypár diót,
ha szereztek bele.

D/Elment egyik a másikhoz, köszöntöttek Boldog Karácsonyt
megérhessenek, erőbe, egisszigbe, családdal, asszonnyal,
sok pizük legyen, betegek ne legyenek.

Aztán lo-ll-kor összeültünk, aztán nekifogtak az ivásnak.
Addig, míg éféli mise nem vót, aztán elmentek éféli misére
"Egyen benne riszed" - hazagyüttek, köszöntöttek.

16.
309-86
POZSONY

A gy. helye és ideje:
Szimó, 1983.aug.26.

B/ A család : gyerekek, menyecske, unokák, testvérek, após,
anyós - améro nipé
Nősülés - a rokonságon belül is.

Virrasztási énekek, kesergők:

B/ Temetésre szót a nótája, mindig azt mondta, olyan mind az imádság.

Cigányból magyarra ford.: Óneki, hogy eljött az órád, isten vletek, nekem muszaj mennem. Megnyomtam a csengőt, hogy hívják az orvost, gyógyítsák meg. De hát nem tudta az orvos, megmenteni az illetit és el köllött neki menni a családból. Kirjé fijam bort az embereknek és fizesd ki a cekket.

Néhánycigány kesergő...

B/ Ázsiából származunk, Indiából.

BB/ Ázsia, az a tengeren túl van, begyüttek lovakkal, mind lemaradt nipek voltak a cigányok. Összetálálkoztak, vándorutak, loptak, mert akartak inyi.

B/ Itt nincsenek beások - teknősök, csak Pozsonyba.

A muzsikus cigányok: Csücske-cigányok

Mi vagyunk "az oláh cigányok", a csücske-cigányo, a beás cigányok - más nyelven beszélnek.

Orosz cigányok - Bulgáriában is vannak, akikkel tudunk ott is beszélni, vót, akivel nem.

A gy. helye és ideje:
Szimó, 1983. aug.21.

Gy: Szapu Magda

AK: Ember József, r.k. 1923, Szimó

Madarász Sándorné, Nagy Ilona
1924., rk, Szimó

/Hogyan látták a falubeliek a temetést-a vajda temetését,
hogyan vélekednek minderről, mi az, ami számukra érdekes,
a szokásostól eltérő, esetleg megbotránkoztató volt/

- kb. 40.000 koronát vettek ki a póstáru a temetésre
- 11 gyereke vót, sok gyereket fölnevelt, megadták neki a tiszteletet
- Hétfőn halt meg, 1 napig nem engedték a háztól kivinni, csak másnap vitték a ravatalozóba
- A sirt kibetonozták, oldala, feneke, kicsempézve csontszinű csempével
- Ezt azir, mer mikor it, azt mondta, hogy őt úgy temessik, mind a Brezsnyevet. Piros széles szállaggal engedték le.
- Színes, mintás viaszos-vászonból vót kibélelve a koporsó-lepedő helyett
- Szőnyeget tettek a sir fenekibe a koporsó alá
 - A sir oldalába első-áldozói kip fölszereve/fülakasztva/
- A koporsóba pálinka, bor
- 2.000, 5.000 vagy több -pintt mellé, hogy a másvilágonn legyen mutató-pize
- A koporsó besejit körberakták üvegekkel, /itallal/
- Tiszta uj ruhábo, cipőbe temették
- A sirra egy hét után is a nagy sarkábo 1-1 körti vót lève, meg egy igó cigarettá a kereszt mellé.
- a sir feneke is ki vót csempézve
- pipa, dohány, szivarok a zsebibe, meg mellé
- botja is - réz meg ezüst cifrával belerakva
- Szót neki a cigányzene és pap temette
- 15 koszoruja vót, nagy sorokba mentek
- kb. 200 cigány vót - a-7autóval meg sok falubeli, du 2 órakor temették.
- Temetis előtt két nappal zsótároztak /hallgatókat énekeltek/ ottan
- Mikor itemették, felesége a fejénél, a zeniszek oldalt
- A lányoknak fekete szilon kendővel a hajuk átkötve
- Előtte két nap két ijje ittak, virrasztottak. Elvittek /a kocsmából/ 10 karton pálinkát - az 100 l, valami 211 liter bort, legalább 30 kenyeret. Hentestü hordták-hát legalább 1 mázso hust meg szalámit
- Egisz ijje a fák alatt útek, hosszú asztal, mellette két soronn székek, ettek, ittak, igett mellettük a tűz reggelig
- Temetis napján kigyűtt a Gutáru /Kolárovo/-szomszéd falu/ a zenekar-cigányzene.
- Bent, mikor főravatalozták, ott huzták a cigányok, inekültek, még a felesége is, tele vót a mikrofony meg a hegező vonyója 500 koronákkal.
- Pl. Fehér galamb száll a falu felett, Az én jó apámtól nincs jobb a világonn.

A gy. helye és ideje:

Szimő, 1983.aug.21.

- Mikor leengedik a sirba, akkor lo üveg pezsgőt fölbon-
tottak, ráöntöttik a koporsóra, meg pálinkát is.
- Több mind egy óra hosszág inekütek, oda is szórták a
pinzt. Földet - egy szemet se tettek rá, hogy őket
föld ne nyomja.
- Aztonták, hogy nem tudott meghanyi a kórházba, csak ak-
kor, ha haza megy 1 órára legalább /felesége mehélté/
megfogta a gyerekek kezit, odahivta a családját, van ú
neki vagy 50 unokájo.
- Bikákó foglakozott, minden évben vagy 5 bikát hizlat meg.
- A koporsót piros szallagga eresztették le
- Inekütek, ájuldoztak miénd
- Temetis napján már regge 8-9 óra felé mentek ki a te-
metőbe, hát a viginn ájuldoztak az éhségtü, zá a melegtü.
- Két óra után még sokáig ott inekütek, ájuldáztak a sirnál.
- Le se fedtik /betonfedél/, a nyitot siráná, aztánn tettik
csak rá a tetejit, 4 órakor. A felesige nem engedte le -
fedni
- Szbojka András, a vajda, 59 évesenn hat meg.
- Felesige, a Malt, egyik fiát /nós már/ # ix Grófkánok
hiják, olyan elegáns mindig
- Minden nap mennek a sirhoz, visznek valamit
- A gutai meg a komáromi cigányok mind azt mondták, hogy ná-
luk mást is így temetnek.
- Kb. 200-200-an vannak, képviselőjük a Bánó, a cigányvaj-
da most a Morcsi, a legidősebb köztük /Bihati József/
- Jancsika a legidősebb fia
- anyjuk vezetiknevit kapja mind
- megtömtik a lésébit pinzze, hogy a másvilágonn ihasson.

A gy. helye és ideje:
Szimó, 1983. aug.22.

Gy: Szepán Magda

AK: Sátorjka Andrásné, Sátorjka Terézia/Mala/
1920, Guta, r.kat. / a vajda felesége/

Kelengye a lányoknak: Legalább 2 dunna, 2 vánkös, lepedő, paplan

Régen a cigány viselet: Nagy fodros szoknya, lo m anyag körü
vót, fodros ketiny - 3 m, bluz, kívül fodros.
Pisoz, vagy sárga, vagy szip sz zöld, kasmir anyag, csipke
fodor, sz kasmir a bluz is.

Válásnál - a pénzt visszakittik, megszigyenítettik: ksz
kopaszta nyiták, vagy elvágta az orrát, jelet csináltak rajta

Sátor : szinát szórtak a földre, rá lepedőt, középpen igett
a tüz. Este azt letakarták - a tüzet kidobálták - és a melg-
- földön aludtak, hogy meg ne fázzanak.

Öregek - lábán bocskor, harazsákdarab, ugy dobálták el a hava.

András 16 éves vót, lakodalmát tartották, mikor engem meg-
szórtetett, 14 éves vótam, onnan a lakodalomból. Más asszony-
nyal tartotta vóna meg.

